

Eucharystii podstawowej prawdy, że Eucharystia jest liturgią łączącą niebo z ziemią. Hahn pokazuje nowy, a może wprost przeciwnie – stary i pierwotny sposób patrzenia na liturgię. Absolutnie nie może być ona widziana wyłącznie w perspektywie jedynie ziemskiej, skoncentrowanej tylko na zgromadzonej wspólnocie i samej celebracji. Dla Hahna jest ona miejscem, w którym Niebo styka się z Ziemią, a uczestnik Eucharystii doświadcza po części udziału w liturgii, która stanie się jego udziałem w Niebie. W jaki sposób takie podejście do liturgii Mszy Świętej przekłada się na życie i jego postrzeganie w naszej codzienności? Na to pytanie czytelnik winien już odpowiedzieć sobie sam po lekturze książki i uczestnictwie w Eucharystii widzianej poprzez Apokalipsę.

Uczta Baranka nie pretenduje do rangi publikacji *stricte* naukowej. Jest ona typowym przykładem teologicznej literatury popularnonaukowej. Nie stawia jej to jednak w gorszym świetle, lecz sprawia, że jest skierowana do szerokiego grona czytelników. Dla ludzi spoza grona specjalistów od liturgii i Pisma Świętego może być zachętą do dalszych, pogłębionych studiów nad Eucharystią i Biblią. Dla teologów może stać się przypomnieniem prostych i podstawowych prawd wynikających z Objawienia Bożego, a gubionych czasami w gąszczu teologicznych dociekań. Książka amerykańskiego autora jest pisana językiem prostym i lekkim, co sprawia, że jej lektura jest czystą przyjemnością. Sięgając po nią, czytelnik z pewnością się nie zawiedzie się i znajdzie w niej potwierdzenie popularności autora.

Ks. Zbigniew Głowacki
Katedra Duchowości Liturgicznej
w Instytucie Liturgiki i Homiletyki KUL

Ks. Zbigniew Michał Głowacki. *Księżda Adama Ludwika Szafrąńskiego teologia liturgii*. Lublin: Wydawnictwo KUL 2013 ss. 290. ISBN: 978-83-7702-732-5.

Prezentowana publikacja jest pokłosiem rozprawy doktorskiej autora, napisanej i obronionej w 2009 r. na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. Motywem jej powstania była niewątpliwa fascynacja autora osobą ks. Adama Ludwika Szafrąńskiego i jego rozumieniem liturgii.

Pierwszym zagadnieniem poruszonym w pracy jest działalność naukowa i dydaktyczna ks. A.L. Szafrąńskiego jako wykładowcy Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego oraz wychowawcy i rektora Seminarium Duchownego w Kielcach, a także jego dorobek kaznodziejski. Autor podkreśla przy tym szerokie spektrum zainteresowań ks. A.L. Szafrąńskiego: od eklezjologii, teologii liturgii i sakramentologii, poprzez teologię pastoralną, aż do pedagogiki i psychologii. Jak widać, nie był on

naukowcem zamkniętym w ciasnych ramach wybranej dyscypliny naukowej, lecz prawdziwym pasjonatem.

W drugiej części swojej pracy autor opisuje istotę liturgii według ks. Szafrąńskiego, rozumianą jako aktualizacja jedynego i неповtarzalnego kapłaństwa Chrystusa, dokonywana w Kościele. Podkreślona jest jednoczesna odmiennosc i komplementarnosc kapłaństwa powszechnego i kapłaństwa słuźebnego jako form wspomnianej wyzej aktualizacji. Liturgia jest wiec nie tylko kultem, który czlowiek sklada Bogu, ale aktem dokonywanym w Chrystusie i z Chrystusem, w mocy Ducha Świętego.

Kolejnym analizowanym zagadnieniem jest relacja liturgii i Kościoła. Eklezjologia ks. A.L. Szafrąńskiego opiera się na nauczaniu Soboru Watykańskiego II, podkreślony jest wiec wymiar sakramentalny wspólnoty Kościoła i eklezjotwórcza rola liturgii: w niej Kościół urzeczywistnia się i objawia.

Zagadnienie relacji sakramentów i misterium Chrystusa zostało opisane na podstawie właściwego ks. Szafrąnskiemu rozumienia życia Zbawiciela jako jednego Misterium Paschalnego, rozpoczynającego się od kenozы Wcielenia. Stąd podkreślana jest konieczność mistagogii, zwłaszcza w przypadku omówionych w rozdziale sakramentów małżeństwa i bierzmowania oraz ich związku z Eucharystią.

Rola i miejsce Eucharystii zostały szerzej omówione w ostatnim rozdziale pracy. Autor poświęca szczególnie dużo miejsca ofiarniczemu charakterowi Eucharystii i jej skutków dla życia wspólnoty Kościoła. Na wyjątkową uwagę zasługuje nieustanne podkreślanie w pismach ks. A.L. Szafrąńskiego prawdziwej, rzeczywistej i substancjalnej obecności Chrystusa w Eucharystii oraz związana z tym krytyka niektórych teorii, próbujących wyjaśnić tę obecność na gruncie filozofii współczesnej.

Trzeba przyznać, że autor potrafi pisać w sposób ciekawy, logiczny i zrozumiały nawet dla tych, którzy niekoniecznie rozumieją czysto teologiczny wywód. Publikacja w sposób wyczerpujący przedstawia rozumienie liturgii przez wybitnego teologa doby przełomu Soboru Watykańskiego II. Z pewnością jest to dzieło godne polecenia nie tylko dla zawodowych liturgistów, ale także dla pasjonatów, chcących poszerzyć swoją wiedzę i rozumienie meandrów teologii liturgii.

*Joanna Łastowska
studentka V roku na Wydziale Teologii KUL*